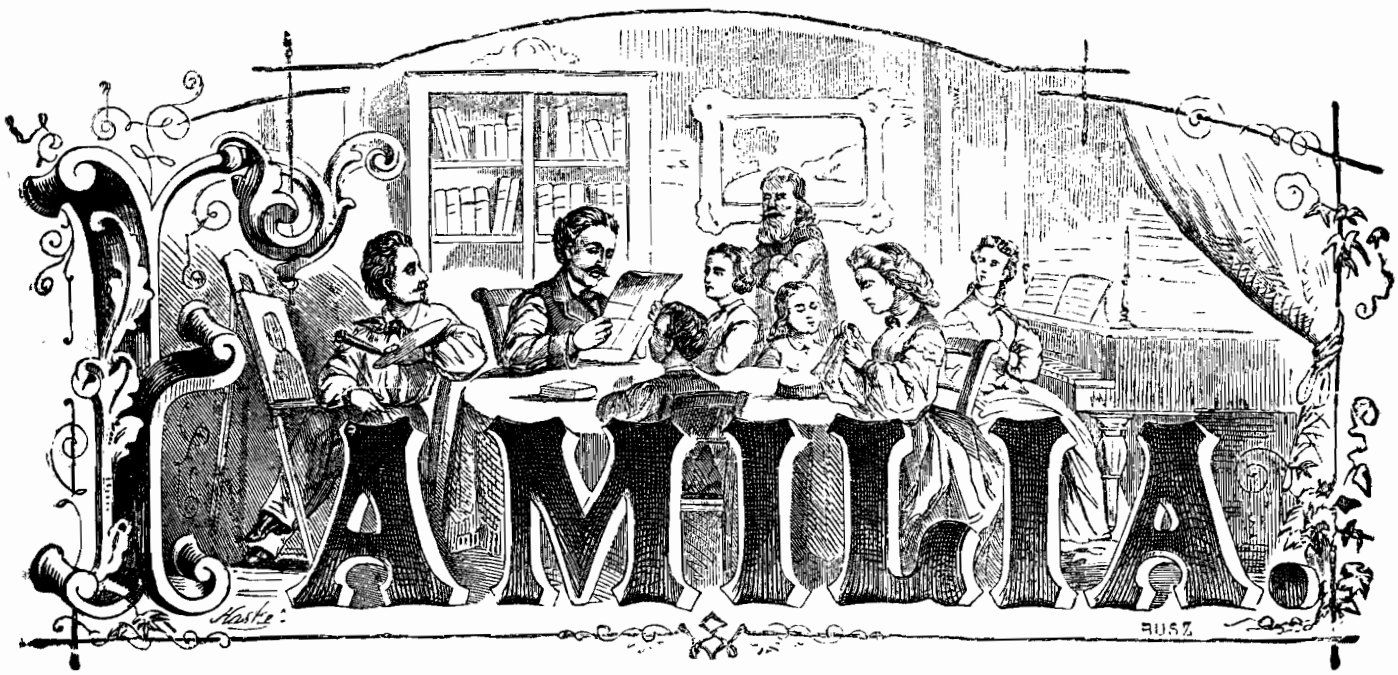

BUDA-PESTA
25 Iuniu st. v.
7 Iuliu st. n.

Va esî joi'a si duminec'a.
Redactiunea: strad'a arborelui verde nr. 12.

Nr. 47.

ANULU XIV.
1878.

Pretiulu pe unu anu 10 fl.
Pe ½ de anu 5 fl.; pe ¼ de anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Romani'a 2 galbeni.

Consideratiuni ortografice.

(Urmare.)

În fine sè vedemu, indemniséza-se ei cumva prin **ratiuni estetice ?**

Ortografi'a e costumulu limbei, — si ori ce omu de buna cuviintia, când se arata la lume, se presintéza în vestminte câtu se póte mai curate si mai potrivite caracterului seu nationalu.

Sè luàmu acum o carte românésca cu ortografía curatu ethimologica si sè o punemu lânga un'a latina, italiana, francesa, spanióla etc. si tóta lumea va dîce : ast'a e ortografia româna, curata, frumósa, estetica!

Apoi iea cineva o carte românésca scrisa cu tóte apertinentiele si impertinentiele fonetice, cu córne si códe cá unu dobitocu, mutilata în formele sale de derivatiune si flexiune, si o pune lânga o carte cehica, slovaca séu hrovata cu semnele cele multe fonetice, — si prim'a impressiune va face pe ori si cine sè créda, cà limb'a aceea înca e vr'unu dialectu slavicu séu celu pucinu unu conglomeratu, o cârpitura din tóte limbele. Unu costumu cârpitu cu totu felu de petece, si plinu de tóte góngele!

Apoi — rogu-ve! unu cuvêntu cá „învăţaţi", — „înştiinţatĭ", — „împărtăşeşte" etc. nu dau icón'a unei nuiele muiate în cleiu, pe care s'au prinsu de tóte pàrtîle o sumatenía de musce? Si cuvintele cele ismenite, cá: credinţă, preţ, foiţă, raţie, naţie, Cluj, Blaj, Raţ etc. — óre nu se înfacisiéza ca nisce fetiori voinici, înalti, frumosi, carora înse turcii li-au taiatu nasulu si urechile?

Mi-aducu aminte de o femeia din Brasiovu, cu numele *Bolond Zsuzsa*, càreia i cadiuse nasulu, dar îsi impodobiá capulu cá o Medusa cu totu felulu de pene si pantlici culese de prin gunóie, si-apoi dîcea, cà ea e imperatés'a împerateselor.

Éca partea estetica a ortografíei fonetice — cu córne si códe!

Dar fonetistii mai au si unele nedumeriri speciale în contra ortografíei etimologice. Sè vedemu, ce valóre mai au si aceste?

Fonetistii asiá credu — séu mai bine dîcûndu — se facu a crede : „*cà regulele stabilite de etimologisti pentru regularea sunetelor, nu sûnt stabile si generale,* — pentru cà *se afla multe cuvinte, ce nu incapu intre cadrele acestor regule*" etc. — De ací apoi ei facu conclusiunea, cà pentru vindecarea acestor rele trebue întrodusa ortografi'a doftorului *Eisenbart*, care vindeca maselele cu pistolulu — *nach seiner Art!*

Noi, esaminându tóte acele esemple, ce

unu jidovu care si tocmesce cu 40 fr. chil'a. Ducêndu pe locuitoru sè descarce grâulu, jidovulu i dîse : cá sè nu fía amagiti nici unulu nici altulu la mesurarea stambólelor si descarcarea lor, si spre a se constatá câtu grâu este, pentru fia-care stambóla ce va depune în hambar, sè-i puie jidovulu în palaría o moneda de 50 bani, — astfel cá la finitulu descarcàrii grâului, sè se póta constatá dupa numerulu monedelor câte stambóle au fost si prin urmare câtu grâu? Începêndu-se operaţi'a, jidovulu punea în palarí'a locuitorului, de fia-care stambóla câte o moneda de 50 bani. Ajungêndu la 20 stambóle, jidovulu s'a prefacutu cà are putîna tréba în casa, în care intervalu, locuitorulu credîêndu cà póte profitá de jidovu, sustrase din palaría 6 monede. La întórcere, se începù din nou descarcarea, urmându-se cá înainte. Finindu-se totu grâulu, începu a numerá ambii monedele cá sè constate câtu grâu a fost. Mare fu mirarea locuitorului, când a vedîutu cà-i lipsescu 6 stambóle; jidovulu înse, — siguru de mai înainte de acésta — îl convinse cà n'a avutu mai multu grâu, de vreme ce pentru fiacare stambóla a depusu 50 bani. Omulu pacalitu, nu mai dîse nimicu, iér jidovulu luà 6 stambóle cu 3 franci, în locu de 12 franci.

O revolutiune în luna. În luna se petrecu în momentele de faţia lucruri estraordinare. Unu astronomu din Colonia, d. Hermann J. Klein, a descoperitu pe suprafaţi'a lunei unu mare crateru de formatîune cu totulu nóua. Dupa d. Klein, acestu nou crateru este situatu într'o câmpía întinsa, lânga centrulu discului lunaru, la ostulu unui vechiu crateru numitu Hygiens; elu presinta, în epoc'a sfertului întâiu, aspectulu unei gauri plina de umbra, avêndu unu diametru d'aprópe 4000 metri. Craterulu întrece dar în latîme tóte craterele de pe pamêntu, afara de craterulu de Keranea, din insulele Sandwich.

Sciri merunte. Siahulu Persiei, rentorcêndu-se dela Paris, a sositu vineri sér'a la Viena. — Henricu Lévay a daruitu academîei ungaresci 10,000 de florini pentru concursuri literarie naţional-economice si agriculturale. — Ministrulu-presîedinte Tisza a plecatu la mosî'a sa Geszt, si de acolo va merge la Dobritînu sè faca dare de séma alegatorilor sei. — Fostulu ministru de justiţia Béla Perczel si-a luatu remasu bunu la 3 l. c. dela personalulu acelui ministeriu. — Comandantulu militaru alu tîerii, br. Edelsheim-Gyulay a renceputu caletorí'a sa de inspectîune, mergêndu la Oradea-mare. — Presîedintele curţii de cassatîune, George Majláth a datu la 2 l. c. unu banchetu de despartîre în onórea fostului vice-presîedinte alu numitei Curţi, Vilelmu Lipovniczky, carele întra în pensiune. — Înmormêntarea reginei Spaniei se facù la 28 junie în Madcidu cu multa pompa, participându totu orasîulu. — Pe recursuri pentru cereri de statîuni de magistri poştali în anulu trecutu s'au întrebuintîatu timbre de 4365 fl. — Ambassadorulu din Viena alu Brasiliei a muritu. — Aprópe de orasîulu Schwelm s'a cutropitu unu tunelu care a omorîtu 9 ómeni. —

Suvenirea mortilor.

George Focsia, consiliaru la înnalt'a curte de compturi din Bucuresci si oficiaru alu ordinului „Stéu'a Românîei", a muritu la 1 julie st. n., în urm'a ranei ce a primitu în atentatulu de la 2/14 junie, despre care scriseramu si noi.

Ghicitura de semne

de P. P. M—anu.

S§u:e×i ?u▽ei)a □o▽a:u?u a□e
△□e§Xu?u ?a †iaXia, a□aXaXii a?e
Xie□ii i:!?o□iXe △u?)i)a▽§ii,
U:△e ▽a:△□a †iXe=ie, u:△e =?o□ia
Su▽eXia si †ı□XuXea sea ▽a□eXia
Au ▽o□▽i:Xe ▽ii △e ▽ii.

§o▽§i?iu.

Deslegarea problemei de sîacu din nr. 40 :

	Albu.	Negru.
1.	Rn a 1 — a 7	Re 5 — f 6 — f 4
2.	h 2 — h 3 séu Rn a 7 — c 5 — g 1	d. pl.
3.	Rn — d 4 séu C e f — g 8 matt.	

Bine au deslegat'o dnii : Ionu Jonescu, Mateiu Nicolescu, Alesandru Cornisîanu si Nicolae Strimbu.

Deslegarea ghicituréi numerice din nr. 42:

Turturica, uita-ti dorulu,
Ce te plângi tu prin pustîi?
Cà e fluture amorulu,
Spune-mi, pasere, nu scîi?

Ce te plângi cu nencetare
Dupa timpulu ce-a trecutu;
Ori î-ti vine cu 'ntristare,
Cà sperantî'a te-a vêndutu?

Bine au ghicit'o dómnele si domnisîórele : Emilia Popu n. Marcusîu, Fira Serafim, Eugenia Munteanu, Maria Popoviciu, Sofía Cerniciu, Ioana Veresîu n. Joodi, Eufrosina Popu, Zoe Dimbu, Maria Micsîunescu, si Amalia Crisîanu.

Post'a Redactiunii.

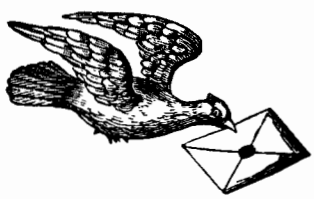

La Lucretia. Durere! nici acésta nu e mai buna decâtu cealalta. Dar scrissórea n'ar puté fi mai corecta? Culegatorii nostrii de litere nu sûnt români.

Sebisiu. Te facemu atentu, cà nici odata nu-ti franchezi epistolele deplinu, si astfel totu-de-una trebue sè platimu pedépsa.

Ne rugàmu de onorab. nostru publicu sè binevoiésca a-si rennoí de timpuríu abonamentele, cá sè nu fimu siliti a întrerumpe espedarea foii.

Proprietaru, redactoru respundietoru si editoru : IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1878. Calea tierei nr. 39.